05/11/2019

Το “τάμα” του Χ. Τσιρκινίδη και το «Το κόκκινο ποτάμι»

/ Επικαιρότητα

«Αρχιμανδρίτη Σιδηρουργόπουλε! Μου εμπιστεύτηκες μια αποστολή. Έδωσα την υπόσχεση πως θα την πραγματοποιήσω.Έγραψα την ιστορία του Μίλτου και της Ιφιγένειας! Το καθήκον μου δεν τελείωσε. Όσο ζω θα ψάχνω για τον Ηλία και τον Δημήτρη”

Με αυτά τα λόγια κλείνει το βιβλίο Το κόκκινο ποτάμι (εκδ. Κυριακίδη, 92019) που έγραψε ο Χάρης Τσιρκινίδης το 1997, και τώρα συγκλονίζει με τη μεταφορά του στη μικρή οθόνη από τον Μανούσο Μανουσάκη.

Ήταν λοιπόν ο γέροντας Γρηγόριος Σιδηρουργόπουλος που ώθησε τον συγγραφέα να αποτυπώσει στο χαρτί την ιστορία του Μίλτου και της Ιφιγένειας, και μέσα από αυτήν, την ιστορία της Γενοκτονίας των Ελλήνων του Πόντου. Σε ομιλία του το 2010 στο Σωματείο «Άγιος Γεώργιος Περιστερεώτα», έλεγε γι’ αυτόν ο Τσιρκινίδης:

«Ριψοκίνδυνος ο Σιδηρουργόπουλος, ταξίδευε σε όλα τα μέρη όπου υπήρχαν ελληνικές κοινότητες προκειμένου να τους ενθαρρύνει. Δεν δίσταζε μάλιστα να

χαρακτηρίζει τους Μπολσεβίκους ως αντίχριστους και να προκαλεί την εχθρότητά τους. Τελικά συνελήφθη και κλείστηκε στις φυλακές της πόλης Τσαρίτσιν (μετέπειτα Στάλινγκραντ, και τώρα Βόλγκογκραντ). Στις ίδιες φυλακές, το ίδιο διάστημα βρέθηκε κι ένας άλλος επιφανής Έλληνας, ο Μιλτιάδης Παυλίδης, ο οποίος καταγόταν από τον Πόντο και βρέθηκε στη Ρωσία προκειμένου να τακτοποιήσει εμπορικές υποθέσεις του μεγαλοεπιχειρηματία Έλληνα Μπαζίλ Ζαχάρωφ».

Και κάπως έτσι ξεκίνησαν όλα. Έτσι έγινε η γνωριμία του γέροντα με τον Μίλτο, που ξανασυναντήθηκαν κάποια χρόνια αργότερα, όταν πολεμούσαν μαζί κατά την άδοξη Μικρασιατική Εκστρατεία.

«Από Κωνσταντινούπολη, μέσω Αθηνών, πήγε στη Σμύρνη και αμέσως έφτασε στην πρώτη γραμμή. Ριψοκίνδυνος, με το σταυρό στο χέρι και τα ράσα του ν’ ανεμίζουν στον αέρα, έτρεχε ανάμεσα στους μαχητές ευζώνους του 1/38 Συντάγματος Ευζώνων της πρώτης γραμμής, που ενεργούσαν κοντά του εχθρού πάνω στο γυμνό ύψωμα του Μανγκάλ Νταγ. Εκεί στο πεδίο της μάχης αντίκρισε και τον άλλοτε συγκρατούμενο του στις φυλακές του Τσαρίτσιν, το Μιλτιάδη Παυλίδη, ο οποίος βρισκόταν εκεί για να διαπιστώσει τους προσφερότερους τρόπους στρατιωτικής βοήθειας σε υλικά, τα οποία θα πλήρωνε ο μεγαλέμπορος Μπαζίλ Ζαχάρωφ. Εκεί τραυματίστηκε και ο Παυλίδης, γεγονός που συγκλόνισε τον γέροντα Γρηγόριο».

Ο Χάρης Τσιρκινίδης ήταν μικρό παιδί όταν γνώρισε τον Σιδηρουργόπουλο, που ζούσε πλέον στο χωριό του, τη Λεκάνη Καβάλας. Η (σωματική και ψυχική) υγεία του γέροντα είχε κλονιστεί από τα βασανιστήρια που είχε υποστεί στις ρωσικές φυλακές, και ο μικρός Χάρης του πήγαινε κάθε μέρα ένα πιάτο φαγητό, το οποίο άφηνε στο πλατύσκαλο «γιατί τον άκουγα να βρίζει και να καταριέται τους σατανάδες που τον ενοχλούσαν». Παράλληλα, έμπαινε «κρυφά» στην καλύβα του και «δανειζόταν» βιβλία, κι έτσι άνοιγε τους ορίζοντές του κι έσβηνε τη δίψα του για μάθηση.

Μια νύχτα του 1948 –στις φλόγες του Εμφυλίου–, όταν όλοι οι χωριανοί δούλευαν στα καπνοχώραφα οι αντάρτες εξαπέλυσαν έναν ορυμαγδό εκρήξεων όλμων και βολών πολυβόλων κατά του χωριού. Όλοι ξάπλωσαν μέσα στ’ αυλάκια των καπνοφυτειών, και ξαφνικά ακούστηκε ο γέροντας να φωνάζει, τρέχοντας προς το χωράφι: «Χάρη! Ευλογημένο τέκνον του Θεού! Πού είσαι; Έλα να σου δείξω κάτι! Έλα!». Ο πάτερ Γρηγόριος τράβηξε το αγόρι στην καλύβα του όπου του αποκάλυψε δυο μεταλλικά κιβώτια γεμάτα χαρτιά, λέγοντάς του: «Σε αυτά τα κιβώτια, χρόνια τώρα, μάζευα πολύτιμο υλικό και πληροφορίες γι’ ανθρώπους, ξεριζωμούς και πολέμους. Το μυαλό μου κουράστηκε και πολλές φορές, το ξέρω, θολώνει. Αυτά τα χαρτιά μόνο εσύ, αν μεγαλώσεις και προοδεύσεις στα γράμματα, θα μπορέσεις να

καταλάβεις την αξία τους και να τα αξιοποιήσεις. Κρύβουν αλήθειες, δράματα και τραγικές ιστορίες...

«Εδώ, στα κιβώτια, θα βρεις πάθη και μαρτυρίες για τη μεγάλη Καταστροφή μας. Όμως θα έχεις την ευχή μου, αν ποτέ γράψεις για τις περιπέτειες ενός εγκάρδιου φίλου μου, του Μιλτιάδη Παυλίδη και της αγαπημένης του γυναίκας Ιφιγένειας».

Και καταλήγει ο Χάρης Τσιρκινίδης: «Έδωσα τότε, αμέσως, με τον παιδικό μου αυθορμητισμό, την υπόσχεσή μου να κάνω κάποτε αυτά που μου ζήτησε. [...] Η υπόσχεση που έδωσα, δεκάχρονο τότε παιδί, δεν μ' άφησε ποτέ ήσυχο. Αντίθετα αποτέλεσε ένα ανυπέρβλητο χρέος, το οποίο συστηματικά και μακροχρόνια μ' ενέπνεε. Είμαι τυχερός που το εκπλήρωσα όσο μπορούσα».

Πηγή: pontos-news.gr